

Regionsudvalgets udtalelse: »Det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed«

(2013/C 17/10)

REGIONSUDVALGET anbefaler Kommissionen:

- at anerkende de lokale og regionale myndigheder og interessenters nøgleposition mht. at gøre det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed til en succes;
- fuldt ud at inddrage de lokale og regionale myndigheder i forvaltningsstrukturer, der etableres for at fremme og overvåge dette initiativ;
- at definere "at øge produktiviteten" som "at producere mere og bedre med mindre";
- at tillade en bred vifte af emner i relation til primær produktion, ressourceforvaltning, bioøkonomi, forsyningskæde, kvalitet, fødevarerikkerhed og forbrugerne, eftersom det europæiske innovationspartnerskab bør omfatte disse emner;
- at prioritere innovationsprogrammer, der sikrer opretholdelsen af landbrugsaktiviteter i hele Europa, og sikre, at der også ydes en forskningsindsats, der gavner regioner med husdyrproduktion, bynære områder, områder med naturlige begrænsninger og mindre landbrugsområder;
- at give forrang til SMV'ers græsrodsbaserede innovationstiltag frem for brancheinitiativer med det sigte at imødegå den nuværende involveringsmæssige ubalance, som skyldes forskellige organisations- og kapacitetsniveauer;
- at fortsætte med at lægge kræfter i at forbedre de primære producenters stilling i fødevarerproduktions-, forarbejdnings- og distributionskæden;
- at tillade operationelle grupper også at anvende ELFUL-støtte til startomkostninger til f.eks. at udvikle en metode til at tackle et teknisk eller videnskabeligt problem.

Ordfører	Henk BRINK (NL/ALDE), medlem af provinsstyrelsen for Drenthe-provinsen
Basisdokument	Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed COM(2012) 79 final

I. UDFORDRINGER OG MÅLSÆTNINGER

REGIONSUDVALGET

Europa 2020-flagskibsinitiativet – Innovation i EU

støtter Europa 2000-strategien om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, og er klar over:

1. at Europa for at overleve den globale konkurrence er nødt til at øge sine bestræbelser på at fastholde og udbygge sin stilling inden for handel, sin industrielle førerstilling og sin ekspertise på det videnskabelige område;
2. at europæisk viden om bæredygtig fødevarerproduktion, herunder viden om bedriftsforvaltning, ikt-løsninger, fødevarer-sikkerhed, agro-bioteknologi, vækstteknologi, afgrødebeskyttelse, vand, restprodukter, energiforvaltning og affaldshåndtering og agrosociologi, hilser velkommen verden over og har et stort markedsføringspotentiale på de hastigt fremvoksende nye vækstmarkeder i og uden for Europa;
3. at Europa for at kunne omsætte denne viden til værdi har behov for 1) flere innovative SMV'er for at skabe vækst og arbejdspladser, 2) flere private investeringer, 3) innovation skabt på tværs af eksisterende og nye sektorer, 4) tværfagligt samarbejde med sigte på banebrydende løsninger, og 5) interesserter, der er opsat på at få lovende løsninger afprøvet, demonstreret og opskalaret.

Udfordringer vedrørende landbrug, fødevarer-sikkerhed og naturressourcer

REGIONSUDVALGET

konstaterer:

4. at verden i dag står over for en lang række store udfordringer på forskellige områder: fortsat befolkningstilvækst og øgede forbrugsmuligheder, som afføder ændrede kostvaner og øget efterspørgsel efter råvarer, kombineret med trusler mod den globale produktionskapacitet i landbruget som følge af klimaændringer;
5. at disse udfordringer ledsages af truslen om mangel på fødevarer, foderstoffer, fossile brændstoffer, råstoffer, fibre og drikkevand, en stigende jordforringelse og tab af biodiversitet samt en øget risiko for sammenbrud på de finansielle markeder, politisk ustabilitet og væbnede konflikter;

6. at fremtidens landbrugs- og fødevarerproduktion skal være mere vand- og energibesparende, reducere forbruget af gødningsstoffer og plantebeskyttelsesmidler, være mere diversificeret og være i stand til bedre at udnytte fordelene ved at kombinere plante- og husdyravl, håndtering af organisk affald, brug af restprodukter og produktion af vedvarende energi;

og fremhæver:

7. at medlemsstaterne og interessenterne flere gange har udtrykt stor interesse i at fremme innovation inden for landbruget ved hjælp af en EU-omfattende strategi, og at Det Europæiske Råd allerede den 20. juni 2008 erklærede, at "det er nødvendigt at fortsætte arbejdet med innovation, forskning og udvikling inden for landbrugsproduktionen, navnlig med henblik på at forbedre dens energieffektivitet, dens produktivitetstevækst og dens evne til at tilpasse sig klimaforandringerne";
8. at landbrugsorganisationer og landbrugsråd har draget en lignende konklusion, og at G20-erklæringerne fra Cannes understreger den absolutte nødvendighed af at investere i landbrugsforskning og -innovation.

REGIONSUDVALGET

9. ser positivt på Kommissionens initiativ til at fremme innovation i landbrugssektoren ved at etablere et specifikt europæisk innovationspartnerskab (EIP) om landbrugets produktivitet og bæredygtighed og på dets to vigtigste målsætninger 1) at hjælpe landbrugssektoren til at blive mere produktiv og effektiv (og vende det seneste fald i produktivitetstevækst inden 2020) og 2) fremme bæredygtig udvikling af landbruget (og sikre en hensigtsmæssig arealanvendelse inden 2020);

10. hilser det navnlig velkommen, at lokale landbrugs- og fødevarer-systemer er med i de emner, der nævnes som værende mulige samarbejdsområder, dvs. horisontalt og vertikalt samarbejde mellem aktører i forsyningskæden om etablering af logistikplatforme, som skal fremme korte forsyningskæder og lokale markeder, og salg fremstød på lokalt hold til udvikling af korte forsyningskæder og lokale markeder;

11. udtrykker tilfredshed med Kommissionens forslag om at afsætte 4,5 mia. EUR til forskning og innovation inden for fødevarer, bioøkonomi og bæredygtigt landbrug (under Horisont 2020);

12. er enig i, at midler fra den fælles landbrugspolitik sammen med midler fra forskningsrammeprogrammet bør støtte det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed for at bygge bro mellem forskningsverdenen og landbruget;

13. mener, at det skifte, der kræves i landbrugssektoren, som er nødvendigt pga. et stadigt mere presserende behov for ressourceeffektivitet, primært vil resultere i, at der produceres flere fødevarer på en mere bæredygtig måde, men også i at der leveres en bred vifte af samfundstjenester og økologisk baserede produkter i relation til sundhed, fritid, arealforvaltning, affaldshåndtering, foder, fibre og vedvarende energi. Dette bredere anvendelsesområde vil gavne såvel sektoren som samfundet, forudsat at der sikres en god balance mellem produktion af fødevarer og andre varer, at landbrugssektoren sætter fokus på de ændrede prioriteter for den fælles landbrugspolitik, og at myndighederne uden tøven fastholder disse prioriteter;

14. mener, at denne omdefinerede landbrugssektor giver nye forretnings- og innovationsmuligheder for Europas værdikæde;

15. mener, at der for at gøre optimal brug af naturressourcerne, er behov for stærke vekselvirkninger mellem landbruget, bioøkonomien og videnskabssektoren⁽¹⁾ for at skabe en bæredygtig og mere effektiv landbrugssektor. Med henblik på landbrugets rolle som producent af biomasse til energiproduktion skal der findes en fornuftig balance mellem fødevarer- og biomasseproduktion.

II. PROBLEMER/NØGLEFAKTORER FOR SUCCES

Problemer

REGIONSUDVALGET

henleder opmærksomheden på:

16. at bestræbelserne på at bygge bro mellem praksis og videnskab er afgørende, og at det europæiske innovationspartnerskabs blotte eksistens ikke udviser den kulturelle og faglige kløft mellem to lige vigtige indfaldsvinkler hos hhv. 1) det videnskabelige samfund, som har en tendens til at fokusere på kvalitet på det videnskabelige område, frontlinjeforskning, fremtidig og fremspirende teknologi, færdigheder og karriereudvikling og forskningsinfrastruktur og 2) iværksætterne og de politiske beslutningstagere, som er på udkig efter måder at generere værdi af viden og efter løsninger, som kan bidrage til at imødekomme samfundsmæssige behov, og forretningsmuligheder. Der vil være behov for kommunikation og incitamenter på begge sider;

(¹) CdR 1112/2012 – EDUC-V-024 "Nye veje til bæredygtig vækst: Bioøkonomi i Europa".

17. at den foreslåede ELFUL indeholder en række incitamenter, som er fastsat i artikel 15, 16, 18, 20, 33, 36, 46, 61, 62 og 63, men at disse ikke vil blive udnyttet, medmindre en EIP-vidensformidler viderebringer denne viden og disse muligheder på medlemsstatsniveau, inden partnerskabskontrakterne er afsluttede, og medens de nationale og/eller regionale operationelle programmer for udvikling af landdistrikterne er under udarbejdelse;

18. innovationspartnerskabet vil ikke blive inkorporeret i programmerne for udvikling af landdistrikterne, medmindre der er planlagt national medfinansiering til at finansiere innovationsprocessens forskellige faser: 1) samarbejde (for at etablere de operationelle grupper) om erhvervsudvikling (for at starte et innovationsprojekt), 2) overførsel af viden og rådgivning (for at indhente ekspertise og gøre anvendelse af eksisterende forskningsresultater), 3) indtræden i kvalitetsordninger (for at fremme samfundsmæssige fordele og forretningsresultater), og 4) investeringer (finansiel støtte til at nå målene; produktivitet og bæredygtighed);

19. at der hidtil er indgået europæiske innovationspartnerskaber om følgende emner:

a. aktiv og sund aldring, SEC(2011) 1028, vedtaget den 1.9.2011

b. råstoffer, COM(2012) 82, vedtaget den 29.2.2012

c. landbrugets produktivitet og bæredygtighed, COM(2012) 79, vedtaget den 29.2.2012

d. vand, COM(2012) 216, vedtaget den 10.5.2012

e. intelligente byer, C(2012) 4701, vedtaget den 10.7.2012

og, at de alle er 1) vigtige for de regionale og lokale myndigheder, men også 2) afhængige af regional forvaltning, støtte og finansiering for at blive en succes. Imidlertid er de regionale myndigheder hidtil ikke blevet inviteret til at deltage i processen.

Nøglefaktorer for succes

REGIONSUDVALGET

henleder opmærksomheden på:

20. at regioner og landdistrikter kan spille en afgørende rolle med at styre og samfinansiere de aktioner, der gennemføres via ELFUL og med andre midler til at stimulere innovationer, og at de nu er uundværlige, når det gælder at skræddersy støtte til de specifikke landbrugsmæssige, miljømæssige og geografiske forhold i et givet område og dermed muliggøre en mere effektiv udnyttelse af EU-midler;

21. at regioner og landdistrikter gerne vil have indflydelse på prioriteringen eller gennemførelses- og forvaltningsprocedurerne;

22. at etableringen af en ramme for forvaltning på flere niveauer – europæisk, nationalt og regionalt – er en absolut forudsætning for en vellykket reform af den fælles landbrugs-politik for tiden efter 2013, inklusive det europæiske innovationspartnerskab;

23. at interessenter forventes at etablere en grundlæggende operationel gruppe, som løbende skal udforske huller i vor viden om f.eks. teknologi, forretningsmodeller, organisations-systemer, marketingstrategier, forbrugernes behov og uddan-nelse, og hilser gerne allerede nu ELFUL-midler velkommen til dette. Deres næste skridt kunne være at søge partnere og skabe et tværfagligt team til at undersøge brugen af grænseoverskri-dende samarbejde og/eller udforske det eksisterende videns-grundlag, før de kontakter et europæisk innovationspartner-skabsnetværk om yderligere støtte, men dette næste skridt bør ikke være obligatorisk;

24. at visse innovationsinitiativer fra græsrodsniveau om bæredygtighed eller produktivitet måske vil blive hilst velkommen på regionalt eller nationalt plan, men at de stadig risikerer ikke at opfylde det prioriterede emnevalg, som er fastsat i den strategiske gennemførelsesplan og den flerårige køreplan (offentliggjort af styringsgruppen på højt plan efter høring af Den Stående Komité for Landbrugsforskning og Udvalget for Udvikling af Landdistrikterne). Dette bør imidlertid ikke være en hindring for at modtage støtte, da det ville have en stærkt afskrækkende effekt på deltagerne og skabe et brud på innovationsspiralen på dens mest sårbare punkt;

25. at formidling af innovation og viden er afgørende for at sætte gang i en innovationsproces og fremskynde fremskridt.

III. POLITISKE ANBEFALINGER

til Europa-Kommissionen

REGIONSUDVALGET

vil kraftigt råde Kommissionen til:

26. at anerkende de lokale og regionale myndigheder og interessenters nøgleposition mht. at gøre det europæiske inno-vationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredyg-tighed til en succes;

27. fuldt ud at inddrage de lokale og regionale myndigheder i forvaltningsstrukturer, der etableres for at fremme og overvåge dette initiativ;

28. at invitere en repræsentant for Regionsudvalget til at deltage i arbejdet i den højtstående styringsgruppe, som skal fastlægge strategien for det europæiske innovationspartnerskab, og koordinationsudvalget i det europæiske netværk for udvikling af landdistrikterne for at sikre, at initiativet gennemføres i overensstemmelse med de lokale og regionale myndigheders reelle behov;

29. at forpligte medlemsstaterne til at indarbejde det euro-pæiske innovationspartnerskabs tværsektorielle mål i partner-skabskontrakten;

30. at definere "at øge produktiviteten" som "at producere mere og bedre med mindre";

31. at tillade en bred vifte af emner i relation til primær produktion, ressourceforvaltning, bioøkonomi, forsyningskæde, kvalitet, fødevarerikkerhed og forbrugerne, eftersom det euro-pæiske innovationspartnerskab bør omfatte disse emner;

32. at prioritere innovationsprogrammer, der sikrer oprethol-delsen af landbrugsaktiviteter i hele Europa, og sikre, at der også ydes en forskningsindsats, der gavner regioner med husdyrop-dræt, bynære områder, områder med naturlige begrænsninger og mindre landbrugsområder;

33. at give forrang til SMV'ers græsrodsbaserede innovations-tiltag frem for brancheinitiativer med det sigte at imødegå den nuværende involveringsmæssige ubalance, som skyldes forskel-lige organisations- og kapacitetsniveauer;

34. at fokusere på bæredygtigt landbrug, produktiv land-brugsdrift som følge af adgang til tidssvarende teknologi, fore-byggelse af madspild og tab efter høst samt forsvarlig forbru-geradfærd ud over at øge produktionsmængden;

35. at fokusere på EU's eksport og markedsføring af viden og (bio)teknologi og på fair involvering i fjerntliggende lokal produktion i tredjelande (i større byer eller i mindre målestok);

36. at fortsætte med at lægge kræfter i at forbedre de primære producenters stilling i fødevarerproduktions-, forarbej-dnings- og distributionskæden;

37. at presse på for at få "graden af praktisk anvendelse af forskningsresultater" med i rangordningen af vidensinstitutioner som et incitament for forskerne til at bygge bro over inno-vationskløften;

38. at anerkende førende europæiske netværk af regioner, forskningsinstitutter og klynger til fremme af et højproduktivt og bæredygtigt landbrug og til at lette lokal og interregional vidensoverførsel mellem iværksættere. Sådanne netværk og klynger må hilses velkommen;

39. at give medlemsstaterne som reaktion på anmodninger lov til at støtte spirende og regionale aktiviteter i operationelle grupper – som arbejder med det europæiske innovationspartn-erskabs målsætninger og mål – med ELFUL-midler og regional samfinansiering, uanset om de har held til også at modtage støtte fra EIP-netværket;

40. at aftale, at operationelle grupper enten kan operere inden for en medlemsstats grænser eller have medlemmer i flere medlemsstater og i tredjelande;

41. at henvise til "landbrugere og producentorganisationer" og nævne "landbrugere" som værende støtteberettigede med det sigte at gøre det lettere at etablere en gruppe;

42. at tillade operationelle grupper også at anvende ELFUL-støtte til startomkostninger til f.eks. at udvikle en metode til at tackle et teknisk eller videnskabeligt problem eller gøre brug af en innovations- eller vidensformidler;

43. at udpege et kommunikationsteam - forud for nedsættelsen af den højtstående styringskomité, SHERPA-støttegruppen/taskforcen, hjælpetjenesten for operationelle grupper og sekretariatet, som skal udarbejde den strategiske gennemførelsesplan - til at fremme anvendelsen af 1) det europæiske innovationspartnerskab i de nationale udviklingsprogrammer for landdistrikterne, 2) mulighederne i Horisont 2020 for at støtte forskningsprojekter, projekter med mange aktører, klynger af innovationstiltag, innovationsformidlere og innovationscentre, 3) EIP-netværkets faciliteter og kontakter og 4) en håndbog/retningslinjer for lokale grupper.

Til de lokale og regionale myndigheder

REGIONSUDVALGET

råder de lokale og regionale myndigheder til:

44. at støtte engagement i og planlægning af det europæiske innovationspartnerskab i de operationelle programmer for ELFUL og at forberede nedsættelsen af operationelle grupper;

45. at råde medlemsstaterne til at se alvorligt på, at det haster med at tage fat på produktivitet, ressourceeffektivitet og bæredygtighed, og til derfor at anvende mindst 10 % af det samlede bidrag fra ELFUL på at fremme vidensoverførsel og innovation inden for landbrug, skovbrug og landdistrikter;

46. at styrke det nuværende engagement i det nationale og europæiske netværk for landdistriktsudvikling.

Bruxelles, den 30. november 2012.

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

*Formand for
Regionsudvalget*
